

INNHold

Forord.....	side 4
1.0 Hovedtema i kommuneplanen.....	side 5
1.1 Visjon og satsningsområder	side 5
1.2 Strategiske valg for perioden 2006 – 2017	side 5
1.2.1 Sentrumsutvikling/senterstruktur	side 5
1.2.2 Boligstruktur	side 5
1.2.3 Næringsutvikling/arbeidsplasser	side 6
1.2.4 Utvikling på Haslemoen	side 6
1.2.5 Folkehelse – optimisme og tro på framtida	side 6
2.0 Befolkningsutvikling og aldersfordeling	side 6
2.1 Befolkningsutviklingen i Våler	side 6
2.2 Alderssammensetning	side 7
3.0 Økonomi og tjenestetilbud.....	side 9
3.1 Kommunens økonomi	side 9
3.2 Kommunens inntekter	side 9
3.3 Kommunens utgifter	side 9
3.4 Investerings	side 10
4.0 Det kommunale tjenestetilbud.....	side 10
4.1 Kommunens organisasjon	side 10
4.2 Barnehager og grunnskole	side 11
4.2.1 Barnehagetilbudet	side 11
4.2.2 Undervisning	side 11
4.2.2.1 Bygninger	side 12
4.2.2.2 Opplæringstilbudet	side 12
4.2.2.3 Skolefritidsordningen	side 12
4.2.2.4 Musikk- og kulturskolen	side 12
4.3 Helse-, omsorg- og sosialtjenesten	side 13
4.3.1 Fellestjenester	side 13
4.3.1.1 Legetjenesten	side 13
4.3.1.2 Fysioterapitjenester	side 13
4.3.1.3 Helsestasjon-, skolehelsetjeneste og jordmortjeneste	side 14
4.3.1.4 Ergoterapitjeneste	side 14
4.3.2 Våler omsorgsenter (VOS)	side 14
4.3.3 Hjemmetjenester	side 15
4.3.3.1 Hjemmehjelp/hjemmesykepleie	side 15
4.3.3.2 Tifu (Tiltak og tjenester for utviklingshemmede)	side 15
4.3.3.3 Psykiatrisk team	side 15
4.3.4 Sosial- og barneverntjenesten	side 16
4.3.4.1 Sosialtjenesten	side 16
4.3.4.2 Barneverntjenesten	side 17

4.4	Kultur og fritid	side 18
4.4.1	Idrett/friluftsliv	side 18
4.4.2	Biblioteket	side 19
4.4.3	Kulturformidling	side 19
4.4.4	Musikk	side 19
4.4.5	Ungdomsarbeid	side 19
4.4.6	Kulturminner og kulturvernperspektiv	side 19
4.5	Kirken	side 21
4.6	Landbruk	side 21
4.6.1	Syssetsetting i jord og skogbruket	side 21
4.6.2	Tilleggsnæringer og nisjeproduksjon	side 21
4.6.3	Kulturlandskap og miljø	side 22
4.6.4	Skogbrukstiltak	side 22
4.6.5	Utmark og vilt	side 22
4.7	Teknisk	side 22
4.7.1	Samferdsel og kommunikasjon	side 23
4.7.2	Sentrum	side 23
4.7.3	Boligstruktur	side 24
4.7.4	Kommunens bygningsmasse	side 24
4.7.5	Vann og kloakk	side 24
4.8	Kommuneskogen	side 25
5.0	Natur og miljø.....	side 25
5.1	Natur og miljøforvaltning	side 25
5.2	Beredskap i arealplanleggingen	side 27
5.3	Beredskapsplaner	side 27
6.0	Sentrum.....	side 27
6.1	Sentrumsutvikling	side 27
7.0	Næringsliv og arealbruk.....	side 30
7.1	Næringsutvikling	side 30
7.2	Utmarksutnytting	side 32

FORORD

Dette er Våler kommunes andre kommuneplan og skal gjelde for perioden 2006 – 2017. Kommuneplanen angir visjon, mål og retningslinjer for videre utvikling av Våler.

Planen er det viktigste styringsdokument for politisk og administrativ ledelse, og den legger føringer for hvordan vi møter framtida. Tidsperspektivet er 12 år. Utviklingen baseres på prinsippet om bærekraftig utvikling. Målet er å bevare naturgrunnlaget, utvikle funksjonelt sentrum og levende grendesamfunn.

Det er snart 15 år siden gjeldende kommuneplan ble vedtatt. Kommunestyret vedtok i møte 12.05.03 at arbeidet med å revidere gjeldende kommuneplan skulle igangsettes.

Kommunen har på flere områder gjennomgått store endringer. Målsetningen har vært å gjøre Våler til en stadig bedre kommune å bo i. Dette arbeidet må fortsette og derfor blir visjonen for den nye planperioden :

”Våler – en god kommune å bo og leve i”

Visjonen skal være styrende for utvikling av lokalsamfunnet Våler, og representerer en ambisjon som både politikere og medarbeidere i kommunen har forpliktet seg til å realisere.

Kommuneplanen bygger i stor grad på innspill fra idè dugnad på folkemøte 19.04.04, innspill fra lag og foreninger, enkeltpersoner, kommunens virksomhetsområder og politiske føringer. Planen er derfor et resultat av bidrag og engasjement fra hele Våler samfunnet.

Det blir lagt vekt på å gjøre dokumentet kortfattet og lettlest. Mange viktige sider som ved den kommunale virksomheten er derfor bare kort omtalt fordi det utarbeides sektorplaner for økonomiplanperiodene.

Plandokumentet skal gi en ramme for videre planlegging og for behandling av enkeltsaker.

1 HOVEDTEMA I KOMMUNEPLANEN

1.1 VISJON OG SATSINGSOMRÅDER

Visjonen for kommuneplanen 2006 – 2017 blir :

”Våler - en god kommune å bo og leve i”

Hovedmålet for kommunen er å videreutvikle attraktive og dynamiske lokalsamfunn hvor det legges vekt på service, trivsel og trygghet for nåværende og fremtidig befolkning.

I arbeidet med revisjon av kommuneplanen ble det fremhevet fem utfordringer i den reviderte kommuneplanen.

- Sentrumsutvikling
- Boligpolitikk
- Næringsutvikling/arbeidsplasser
- Utvikling på Haslemoen
- Optimisme og tro på framtida

Det vil være essensielt å ha fokus på og lykkes med utviklingen på disse områdene for å nå visjonen og hovedmålsetningen.

1.2 MÅL OG STRATEGISKE VALG FOR PERIODEN 2006 – 2017

1.2.1 Sentrumsutvikling/senterstruktur

Sentrum i Våler skal framstå som et sterkt og attraktivt sentrum hvor det private og offentlige tjenestetilbud i kommunen er samlet.

- Skape møteplasser/aktivitetssenter
- Legge forholdene til rette for torghandel
- Realisere utbygging av ”Lie jorden” og fortette sentrum
- Gjenskape virksomhet i alle bygg og lokaler
- Sørge for velholdte parker og grøntanlegg
- God harmoni og samspill mellom sentrum og grendene rundt

1.2.2 Boligstruktur

Innbyggerne i Våler skal tilbys varierte boligtyper mht. pris og utforming, tilpasset ulike livsfaser og familiesituasjoner med nærhet til lekeområder, sosiale samlingspunkter, senterfunksjoner og kollektive trafikknutepunkter.

- Kommunen skal tilby attraktive boligfelter med nærhet til Glomma
- Utbygging av attraktive boligtomter i Øverbyåsen
- Utbygging av Kroken, Vålbekkenområdet og andre private områder
- Fortsatt mulighet til spredt boligbygging
- Boliger for ungdom sikres bl.a. i samarbeid med eier av boligene på Storskjæret - tilbud om ungdomsboliger i tilknytning til sentrum

1.2.3 Næringsutvikling/arbeidsplasser

Våler kommune har et rikt og allsidig næringsliv. Det er imidlertid viktig for Våler å få erstattet bortfall av arbeidsplasser i forbindelse med nedleggelsen av Haslemoen, med nyetableringer og utvikling av virksomheter som kan skape nye arbeidsplasser.

Viktige elementer i næringsarbeidet kommende planperiode vil være:

- Landbruk, tre, transport og turisme skal gis rammer og mulighet til videre ekspansjon og utvikling
- stimulere etablert næringsliv
- sterkere satsning på utmarksbasert næring
- fokus på nye satsningsområder
- økt fokus på samferdsel og kommunikasjon
- bidra til utvikling av næringslivet i hele regionen

1.2.4 Utvikling på Haslemoen

For å erstatte tapte arbeidsplasser etter Forsvarets avvikling på Haslemoen, vil ny bruk av området være et virkemiddel for Våler kommune til å nå målet om at det skal være like mange arbeidsplasser på Haslemoen som før Forsvaret avviklet leiren.

Kommunen skal benytte de virkemidler man rår over for å legge til rette for nye etableringer. Gjennom aktivt engasjement skal kommunen bidra til at andre aktører styrer ressurser inn på utviklingen av Haslemoen. Området skal bli et kraft- og aktivitetssentrum for hele regionen.

1.2.5 Folkehelse - Optimismen og tro på framtida

Våler kommune skal være en god kommune å bo i med gode oppvekst- og levevilkår for alle generasjoner. I denne strategien er det viktig å bevare de aktive bygdesamfunn Våler har.

For å vekke optimismen vil det være viktig å ha fokus på de positive ting Våler kan by på og drive aktiv markedsføring av kommunen. Det er like viktig å skape positive holdninger i den oppvoksende slekt for hjembygda si. Planen vil satse på ungdommens behov og forutsetninger og stimulere til at de unge flytter tilbake etter endt utdanning og lignende for å utvikle eksisterende virksomheter og utvikle ny aktivitet i bygda. Det må fortsatt skapes optimisme og stolthet over å være fra Våler. Det kan bidra til at Våler vil inngå i deres framtidsplaner. I planen legges det vekt på samarbeid med de unges representanter i saker som angår barn og ungdom.

”der ligger da Solør, med Våler i nord, det likeste steille je veit på jord!”

2 BEFOLKNINGSUTVIKLING, ALDERSFORDELING OG BOLIGBEHOV

2.1 BEFOLKNINGSUTVIKLING

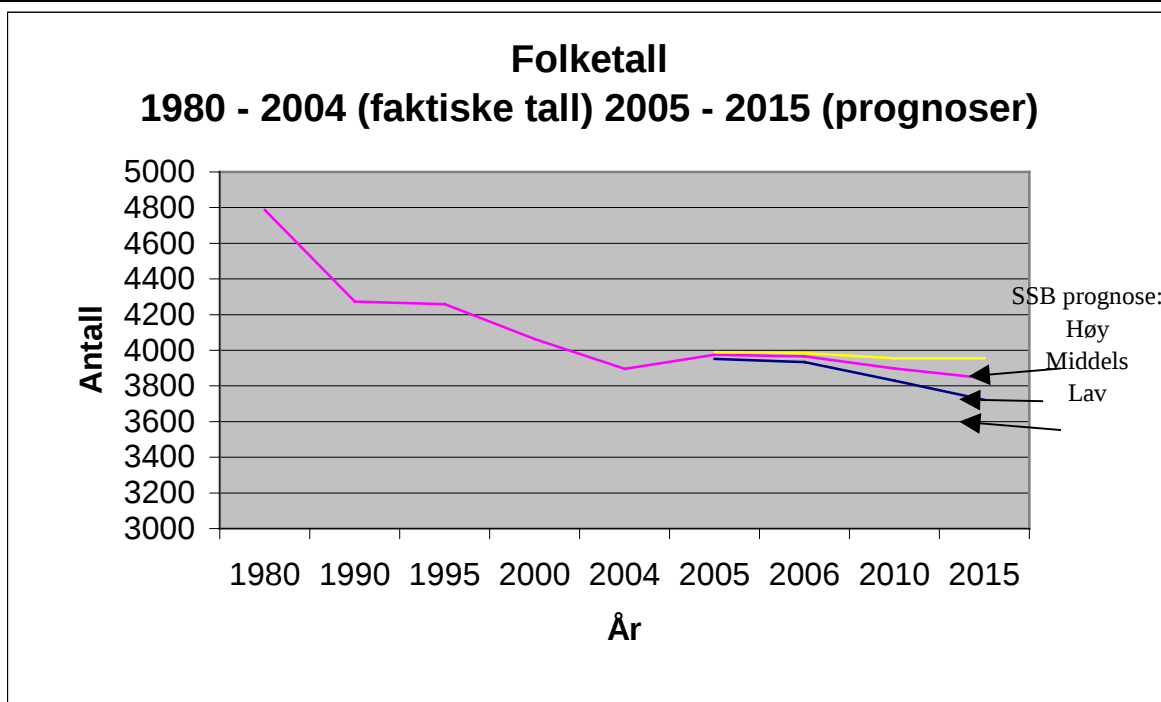
For å kunne skape og videreutvikle attraktive lokalsamfunn, må kommunen arbeide aktivt for å øke innbyggertallet i en balansert aldersfordeling.

Våler kommune har gjennom flere år hatt en nedgang i folketallet på grunn av større fraflytting enn tilflytting.

Innbyggertallet har samtidig betydning for å opprettholde et tilfredsstillende offentlig og privat servicetilbud. Med synkende folketall reduseres de statlige overføringene til kommunen, selv om utgiftsnivået har en tendens til å holde seg uforandret i forbindelse med mindre svingninger i folketallet. Utviklingen i folketallet og alderssammensetningen har også innvirkning på utviklingen av det generelle miljøet i bygda.

Under viser en prognose befolkningsutviklingen i Våler, utarbeidet av Statistisk Sentralbyrå (SSB). SSB utarbeider tre alternative prognoser for befolkningsutviklingen i kommunene; høy, middels og lav. Prognosene er basert på framskriving av og ulike forutsetninger med hensyn til forventet levealder, fødselshyppighet, flytting m.m. Alle prognosealternativene viser befolkningsreduksjon i kommunen i årene framover. Det er vanskelig å ha formeninger om hvilken prognose som vil være mest reell, men ut i fra folketallet pr. 2004 tyder "middels" prognose å være mest reell for Våler.

Faktisk utvikling					Alternative prognoser				
1980	1990	1995	2000	2004	2005	2006	2010	2015	
					3.952	3.934	3.829	3.721	Lav
4.787	4.372	4.259	4.063	3.896	3.973	3.966	3.897	3.843	Middels
					3.989	3.983	3.955	3.955	Høy

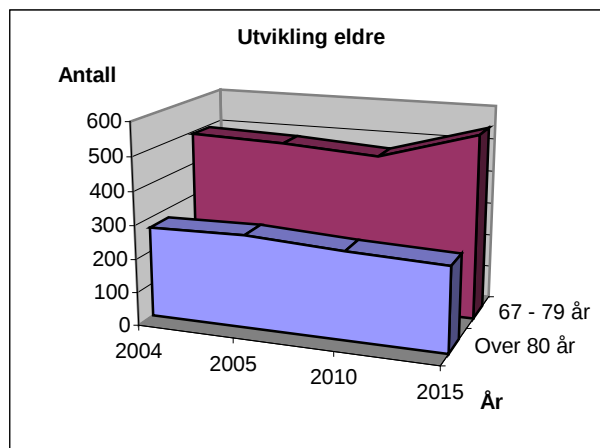
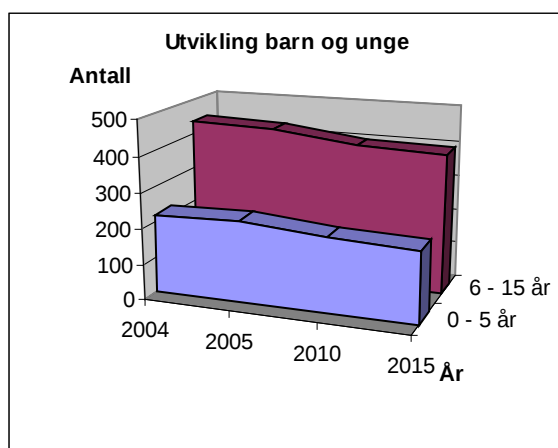

2.2 ALDERSSAMMENSETNING

Alderssammensetningen i en kommune vil ha effekt i forhold til fødselsoverskudd, etterspørselen etter varer og tjenester osv. Tabellen nedenfor viser forventet utvikling i kommunen i perioden 2004 – 2015 beregnet etter middels nasjonal vekst.

ALDER

ÅR	I ALT	0 - 5	6 - 12	13 - 15	16 - 19	20 - 44	45 - 66	67 - 79	80 -
2004	3 990	221	293	146	175	1 206	1 185	493	271
2005	3 973	228	285	143	177	1 187	1 192	484	277
2010	3 897	210	276	126	178	1 133	1 247	466	261
2015	3 843	199	267	127	166	1 057	1 226	550	251

Hovedstrategien for å snu den negative utviklingen i alderssammensetning må være en bevisst satsing på å bedre oppvekstvilkårene for barn og unge. Likeledes henger aldersfordelingen sammen med situasjonen på arbeidsmarked og mulighetene for utdanningstilbud. Ungdom og arbeidssøkere må ofte flytte ut for å skaffe seg utdanning og arbeid. Derfor er det viktig å grunnfeste positive relasjoner til hjembygda før de reiser ut, slik at de lettere kan komme tilbake. For å snu befolkningsutviklingen er det også av den grunn viktig at kommunen satser sterkere på næringsutvikling og legger forholdene til rette for etablering av nye arbeidsplasser.

Spesielt viktig er det å legge forholdene til rette for trivelige og rimelige boalternativer. En variert boligmasse, rimelige tomter og vektlegging av miljøet er sentrale stikkord. Yngre mennesker har høyere flyttetilbøyelighet enn middelaldrende og eldre mennesker. En bedring av tilbudene som denne gruppen legger vekt på, vil kunne virke inn på flyttebalansen mellom Våler og andre kommuner.

3.0 ØKONOMI OG TJENESTETILBUD

3.1 Kommunens økonomi

Kommunen har arbeidet aktivt med å trygge den kommunale økonomi og arbeidet har gitt positive resultater. Det akkumulerte underskuddet er ivaretatt i den vedtatt økonomiplanen

Kommunens driftsutgifter er tilpasset inntektene. Det er viktig å være trygg på at driftsutgifter og investeringer til en hver tid er tilpasset kommunens inntektsnivå.

Den økonomiske situasjonen kan nå gi et godt grunnlag for en positiv og framdriftsrettet kommuneplan.

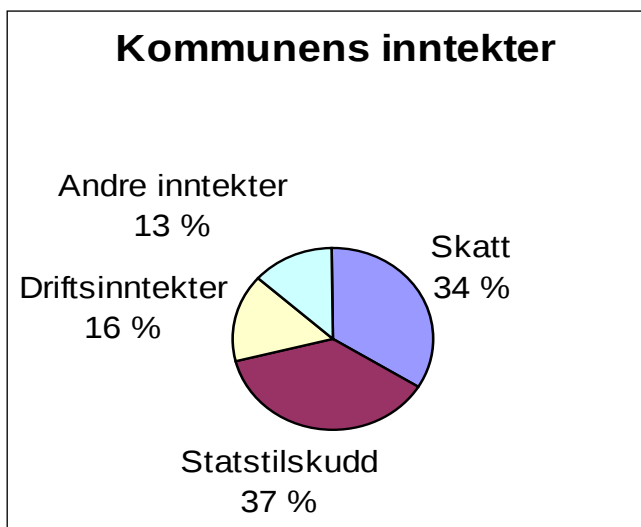
3.2 Kommunens inntekter

Kommunens inntekter er bygget på fire hovedpilarer:

- statlige overføringer
- skatteinntekter
- ulike driftsinntekter
- andre inntekter

Både skatten og statstilskuddet er i hovedsak utledet av folketallet og folkesammensetningen i kommunen. Går folketallet ned, mister kommunen inntekter. Går folketallet opp, øker kommunens inntekter.

De andre inntektene henger sammen med kommunens aktivitetsnivå.

3.3 Kommunens utgifter

Kommunens utgifter kan deles i to deler, driftsutgifter og kapitalutgifter. Driftsutgiftene står i samsvar med de oppgaver kommunen til enhver tid velger å løse og de tjenestene som en ønsker å tilby innbyggerne. Både omfang og nivå er med å bestemme utgiftsnivået. Kommunens kapitalkostnader henger sammen med kommunens lånegjeld.

Det er svært viktig at en i planperioden arbeider videre med effektivisering og rasjonalisering av kommunens drift. Det er også nødvendig å vurdere omfanget av tjenestetilbudet.

Som en ser av tabellen til høyre, brukes over 50 % av kommunens driftsutgifter til helse- og sosialtjenester mens om lag 28 % brukes til skoler og barnehager.

Drift

Driftsutgifter (regnskap 03)	
Fellesutgifter	3,40 %
Politiske organer	1,25 %
Sentraladm	9,21 %
Oppvekst	28,26 %
Helse- og sosial	50,72 %
Landbruk	1,51 %
Kultur	1,59 %
Teknisk	4,05 %

3.4 Investering

Våler kommune har investert relativt mye de siste åra. Dette har stor sammenheng med statlige reformer og tilskuddsordninger. 6-års reformen i grunnskolen førte til at alle barneskolene er pusset opp. Eldrereformen har gitt kommunen mulighet til å bygge nytt sykehjem og nye omsorgsboliger både for eldre og psykisk utviklingshemmede.

Med den stramme økonomien som kommunen har, er det nødvendig å være svært varsomme med å øke kommunens lånegjeld. Det bør heller være et mål å redusere denne slik at kapitalkostnadene blir lavere.

4 DET KOMMUNALE TJENESTETILBUD

4.1 KOMMUNENS ORGANISASJON

Kommunesektoren må være forberedt på omstillinger som følge av endringer i rammebetingelsene knyttet til kommunesektoren. Resultatet blir økt krav til fleksibilitet, effektivitet og omstillingsvilje. Det må arbeides målbevisst for å skape holdninger i organisasjonen som fører til ansvarsfølelse og engasjement for effektivisering og omstilling. Det må markeres klarere at kommunens virksomhet er til for brukerne, dvs. Vålers innbyggere.

For å sikre effektivitet og raskere saksbehandling i den kommunale organisasjon, er det viktig å videreutvikle alle former for delegasjon til ansatte nærmest mulig brukerne. I dette systemet vedtar politikerne mål og rammer for den totale kommunale virksomheten. Det må videre legges vekt på utstrakt samordning mellom de ulike tjenestene som rettes mot samme målgruppe eller person.

Det blir en viktig oppgave å sette de ansatte i stand til å yte mer og utvikle evnen til omstilling gjennom effektivisering og bedre tilrettelegging av arbeidet. Kommunen må i planperioden sette inn ressurser for å heve de ansattes totale kompetanse. Gjennom ulike personalutviklingstiltak vil de ansatte opparbeide faglig dyktighet, trivsel, arbeidsglede og personlig trygghet for å møte krav til fleksibilitet, effektivitet, kvalitet og omstillingsevne.

Kommunen må lykkes i dette arbeidet for å beholde og rekruttere nye dyktige medarbeidere. Interkommunalt samarbeid skal videreutvikles på nye områder som totalt sett er hensiktsmessig. Slikt samarbeid stiller økt krav til nytenking og fleksibilitet av de ansatte.

Systematisk bruk av ”serviceerklæringer” og brukerundersøkelser understreker tydelig at den kommunale tjenesteproduksjonen skal ha brukeren i fokus innenfor de ressurser som finnes.

Mål:

- Våler kommune må videreutvikles som servicebedrift. Målet er å dekke innbyggernes behov så raskt, godt og rimelig som mulig. Det må legges økt vekt på mål og rammestyring
- Økt satsing på ansatte og personalutvikling generelt for å møte nye utfordringer og behov

4.2 BARNEHAGER OG GRUNNSKOLEN.

Skolen skal i nært samarbeid med hjemmet, gi den enkelte elev faglig og sosial vekst gjennom tilpasset opplæring. Det er et prioritert mål å opprettholde en god kvalitet på undervisningen og skolehverdagen. En stadig nedgang på barnekullene gjør det nødvendig å vurdere antall skoler og antall barnehageplasser. Det er viktig å fortsatt tilby kvalitativt gode oppvekstvilkår for å gjøre Våler enda mer attraktiv som bostedskommune for barnefamilier.

Våler kommune har gode barnehager og barnehagetilbud til de fleste behov. Kvaliteten har vært god og skal ikke endres. Men det fleksible tilbudet må sees i sammenheng med ressurstilgangen.

Barn og unge må stimuleres til å søke videregående og høyere utdanning. Det bør skapes kultur der utdanning blir verdsatt som viktig for både den enkelte og lokalsamfunnet.

4.2.1 Barnehagetilbudet

Våler har et godt utbygd barnehagetilbud, der nærmest alle som har ønsket plass har fått tilbud de siste årene. Barnehagene har god kvalitet på tilbudet som ytes og er brukertilpasset bl.a. ved å tilby fleksible plasstyper.

Ved inngangen til planperioden har 140 barn plass i de fire barnehagene, to kommunale og to private. Av disse er 55 heldagsplasser.

Behov for barnehageplasser i planperioden må ses i sammenheng med målet om at Våler skal få flere innbyggere gjennom utvikling av næringslivet og markedsføring av bokommunen Våler.

Mål:

- Målet for kommende planperiode er å videreutvikle god kvalitet for alle barnehagebarn i Våler
- Tilby barnehagedekning som står i forhold til etterspørselen
- Utnytte ressursene best mulig bl.a. ved å ha optimale barnegrupper i forhold til antall ansatte

4.2.2 Undervisning

I følge prognoser vil elevtallet gå ned fra 428 skoleåret 2004/05 til 377 skoleåret 2009/10. Prognoser er imidlertid usikre og fødselstallene kan svinge både opp og ned. Det må legges til rette for økt bosetting i kommunen for å snu en negativ befolkningstallsutvikling. Dagens skolestruktur krever større økonomiske ressurser enn færre skoler. Skolen i Våler må tilpasses elevgrunnlaget og kommunens behov for strukturelle endringer på grunn av den generelle ressurstilgang.

4.2.2.1 Bygninger

Det er et generelt mål å vedlikeholde kommunens bygningsmasse bedre. I forbindelse med undervisningsbygg, er restaurering og vedlikehold av ungdomsskolen mest presserende ved inngangen til planperioden.

Skolenes utearealer er av meget god standard. Det er fullført eller er i ferd med å bli fullført nærmiljøanlegg ved alle skolene. Et godt vedlikehold av skolenes uteområder er viktig for elevenes aktivitet og trivsel.

Betydelige ressurser er knyttet til skolebygningene. For å utnytte disse ressursene best mulig, og for å bidra til et godt miljø for barn og unge, er det viktig at skoleanleggene blir brukt også utenom skole- og SFO-tid.

4.2.2.2 Opplæringstilbudet

Skolen skal fremme åndsfrihet og toleranse, menneskelig likeverd og likestilling. Det skal legges vekt på tilpasset opplæring for den enkelte elev ut fra elevens forutsetninger. Det skal også skapes gode samarbeidsformer mellom elev og lærer og mellom skole og hjem. Det skal legges til rette for at elever og foresatte opplever reell medvirkning i planlegging, gjennomføring og vurdering av opplæringen.

Desentralisert skoletilbud må ikke gå på bekostning av innhold og kvalitet i skolen. En stadig nedgang på elevtallet gjør det aktuelt å redusere antall skoler. Eventuell utvikling av en skole i Våler vil gi det beste undervisningstilbudet totalt sett og den beste ressursutnyttelsen i grunnskolen med utgangspunkt i barnetallsutviklingen.

4.2.2.3 Skolefritidsordningen

Det er utarbeidet en god pedagogisk plattform for skolefritidsordningen i kommunen. Det er viktig fortsatt å beholde fokus på innholdet i ordningen. Det betyr god pedagogisk ledelse og at brukerens ønsker blir tatt hensyn til så langt det er økonomisk mulig.

4.2.2.4 Musikk- og kulturskolen

Våler kommune har store tradisjoner å vise til innen musikk- og kulturlivet. Målrettede tilbud til de unge er viktig for å utvikle dette videre noe som tilsier at kommunen må bidra til en ny satsing.

Musikk- og kulturskolen har de senere år fått reduserte økonomiske rammer. Det vil således være nødvendig å tenke nytt for å få maksimalt ut av de ressursene som til enhver tid er disponible. Arbeidet med å revitalisere tilbudet i samarbeide med det øvrige musikk- og kulturlivet må gjennomføres. Det arbeides med slike planer ved inngangen til ny planperiode.

Interkommunalt samarbeid kan også gi positive bidrag i dette arbeidet.

Mål:

- Vedlikehold av undervisningsbygg, og deres utearealer, må gjennomføres
- Det må legges til rette for bruk av skolebygg og anlegg til barns-, unges- og foreningers aktiviteter utenom skoletid
- Opplæringstilbudet ved skolene i Våler skal være gjennomgripende preget av å skape en inkluderende skole hvor møtestedet mellom elev og lærer skal være i fokus
- Kvalitet i alle sammenhenger og god ressursutnyttelse skal prege opplæringstilbudet i grunnskolen
- Målet for den kommende planperiode er å opprettholde og videreutvikle god kvalitet for skolefritidsordningen. Den skal være brukertilpasset og tilbys ved alle barne-skolene
- Våler kommune skal i planperioden utvikle en musikk- og kulturskole som inkluderer alle personer og organisasjoner som har aktivitet innen tilbud som kan gis av musikk og kulturskolen
- Gjennomføre nødvendige trafiksikkerhetstiltak rundt og til skolene og barnehagene.

4.3 HELSE-, OMSORG- OG SOSIALTJENESTEN.

Statistikken viser at det blir en fortsatt økning av eldre i aldersgruppen 67 – 79 år, mens eldre over 80 år reduseres i planperioden. Målet for eldrepolitikken må være å tilrettelegge for at de fleste finner det tilfredsstillende å bo hjemme, eller i tilrettelagte boliger som det finnes mange av i Våler sentrum. Det må være en målsetning at det skal være nok institusjonsplasser til de sykeste eldre, også i fremtiden.

Det er viktig at en får til samspill mellom kommunen, frivillige organisasjoner og privatpersoner, så disse kan være med på å gi de eldre en mer tilfredsstillende alderdom gjennom sosiale møteplasser, samt hygge og nytte for seg selv og andre eldre.

4.3.1 Fellestjenester

4.3.1.1 Legetjenesten

Kommunen har et ansvar for nødvendig helsetjeneste til alle som bor eller midlertidig oppholder seg i kommunen, og skal bla. inneholde miljørettet helsevern, opplysningsvirksomhet, diagnose og behandling av sykdom og skader, habilitering og rehabilitering.

Våler kommune har en god legedekning med i alt 4 leger, inkl. tilsynslege ved VOS.

Det er viktig at denne legedekningen opprettholdes.

Legevaktsordningen fungerer meget bra gjennom SLVA. Det er et uttalt politisk mål at de 3 Solør kommunene skal videreutvikle det interkommunale samarbeidet innenfor helsetjenester.

4.3.1.2 Fysioterapitjenester

Kommunen har i alt 4 privatpraktiserende fysioterapeuter.

I planperioden må det være et mål at tjenesten styrkes innenfor de oppgavene kommunen selv har ansvaret for, inkludert habilitering / rehabilitering for alle aldersgrupper.

4.3.1.3 Helsestasjon- / skolehelsetjeneste og jordmortjeneste

Med 1,9 stillinger som helsesøster er ressursene knappe til å følge opp alle lovpålagte oppgaver. Helsesøstere har en svært viktig oppgave innenfor forebyggende arbeid blant barn og unge. Dette arbeidet vil bli styrket vesentlig i de 2 nærmeste årene, avhengig av hvor mye midler kommunen får gjennom "Handlingsplanen for psykiatri".

Med 0,4 stilling som jordmor er ressursene dekket ut fra dagens fødselstall.

4.3.1.4 Ergoterapitjenester

Kommunen har 1,55 stilling besatt av ergoterapeuter.

Gjennom det gode samarbeidet med Hjelpemiddelsentralen er tilgangen på hjelpemidler meget bra. Kommunen har en god dekning når en sammenligner seg med andre kommuner. Hjelpemidler når også ut til de hjemmeboende som har behov for dette.

4.3.2 Våler Omsorgssenter (VOS)

Overordnet mål for virksomheten: "Verdigrunnlag i tjenesten" bygger på brukermedvirkning, respekt, trygghet, omsorg og livskvalitet i forhold til pasienten. Det er et overordnet mål at det blir gitt individuell medisinsk behandling og pleie/omsorg til pasientene samt at livskvalitet og trivsel står i fokus.

Ved inngangen til ny planperiode har Våler kommune nylig tatt i bruk et nytt og funksjonelt omsorgssenter med 48 plasser. Det er beholdt 2- 4 plasser på det gamle bygget slik at det totalt er 50 – 52 plasser. Det gamle bygget blir også benyttet til Bofellesskap for eldre, hvor det er mulighet for utleie av 7 – 8 plasser. Plassene på Omsorgsenteret fordeler seg på 12 – 14 aldershjems plasser, 16 plasser for demente i to skjermede enheter og resterende 22 plasser er ordinære sykehjems plasser.

Det nye Omsorgssenteret er bygget slik at det krever mer bemanning pga sine små avdelinger og store avstander. Likeledes har en fortsatt aldershjems plasser i Omsorgssenteret. Det må tilføres mer ressurser slik at en kan bygge opp en bemanning som er tilpasset en fremtidsrettet institusjon som har langtid, korttid, rehabilitering/avlastningsplasser tilpasset de sykeste pasientene, som ikke har mulighet/eller ønske om å bo hjemme.

Det bør satses på dagplasser og avlastningsplasser for hjemmeboende brukere slik at disse er i stand til å bo lengst mulig i eget hjem.

Ved VOS er det generelt viktig å fylle hverdagen til pasientene slik at de opplever god livskvalitet, og at institusjonen bidrar til å gi en verdig livsavslutning for de som er i den situasjonen.

Mål:

- Sikre brukerne/innbyggerne et variabelt og fleksibelt tilbud av institusjonstjenester tilpasset deres behov og gitt til rett tid
- Satse på å beholde og rekruttere medarbeidere med fagkompetanse både på videregående og høyskolenivå. Gi de ansatte økt kompetanse i form av videreutdanning, kurs med mer.

4.3.3. Hjemmetjenester

4.3.3.1 Hjemmehjelp / hjemmesykepleie

Tjenesten skal gi praktisk bistand og opplæring til de som har et hjelpebehov pga bl.a sykdom eller funksjonshemming. Andre aktuelle tiltak fra tjenesten er støttekontakt og avlastning.

Hjemmesykepleien har i alle år hatt lokaler på VOS. Dette styrker samarbeidet mellom institusjon og hjemmebasert tjeneste og fungerer i dag meget bra. Dette samarbeidet bør videreutvikles. Kontorlokalene til hjemmetjenesten må forbedres snarest mulig i planperioden.

En merker at tilgangen på kvalifisert helsepersonell strammes til, og det er et uttalt mål å ha tilstrekkelig kvalifiserte ansatte til enhver tid.

Innbyggerne skal oppleve at tjenestene som tilbys er virkningsfulle, trygge, samordnet og preget av kontinuitet. Brukerne blir involvert gjennom innflytelse på tjenesten. Tilbudet skal organiseres og tilbys slik at blir rettferdig fordelt med fokus på ressursbesparende tiltak.

Mål:

1. Sikre innbyggerne / brukerne et variabelt og fleksibelt tilbud av tjenester, tilpasset deres behov og gitt til rett tid
2. Bidra til at funksjonshemmede og eldre kan bo hjemme så lenge dette er ønskelig og forsvarlig
3. Sikre innbyggerne nødvendig hjelp i en akutsituasjon / eller for at de skal ha muligheter for å tilpasse seg en mer varig endret livsstil

4.3.3.2 Tifu (Tiltak og tjenester for utviklingshemmede)

Tifu har de siste årene vært i en oppbyggings -/ samordningsfase og har mottatt til dels store kommunale ressurser. Antall brukere har økt betydelig. Bygging av 9 leiligheter i Vålbekkdalen var et viktig kommunalt løft for denne brukergruppen. Brukerne har svært ulike behov fra å være delvis selvhjulpne til å ha behov for hjelp døgnet rundt.

Tjenestene som tifu tilbyr må være brukerstyrte, målrettede, forutsigbare og fleksible.

Mål:

- Sikre brukere med funksjonshemninger og sammensatte lærevansker et variert og fleksibelt tjenestetilbud, tilpasset deres funksjonsnivå og behov
- Sikre brukerne aktiv medvirkning i tjenestetilbudet
- Det må legges vekt på at brukerne opplever god livskvalitet gjennom de tilbud som gis i form av dagaktivitet/skole/arbeid og ulike fritidsaktiviteter
- Det må legges til rette for at funksjonshemmede bor i egne hjem så lenge som mulig
- Bidra til at de funksjonshemmede får opplæring og veiledning slik at de i størst mulig grad blir selvhjulpne, og kunne be om assistanse ved behov
- Tifu må videreutvikle og sikre avlastning, støtte og veiledning i forhold til funksjonshemmede barn og ungdom

4.3.3.3 Psykiatrisk team

Psykiatrisk team har egnede lokaler på Søndre Hoel. Psykiatritilbudet er styrket og bygd opp i kommunen gjennom ”Opptrappingsplan for psykisk helse”, som gjelder for årene 1999-2008.

Antall brukere av psykiatrisk team økes for hvert år. Bemanningen vil bli styrket i takt med økningen i psykiatritilskuddet.

I en liten kommune som Våler kan et psykiatrisk team ikke gi et tilbud gjennom hele døgnet. En er derfor helt avhengig av et godt samarbeid med lege- og hjemmetjenesten og dette samarbeidet må utvikles videre.

Mål for psykiatrisk team i planperioden blir de samme som for hjemmetjenester.

4.3.4 Sosial- og barnevernstjenesten

Sosialtjenesten har som formål å fremme økonomisk og sosial trygghet, bedre oppvekst- og levekårene for vanskeligstilte, bidra til økt likeverd og forebygge sosiale problemer.

Barneverntjenesten skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. I tillegg skal den bidra til trygge oppvekstvilkår for barn og unge.

4.3.4.1 Sosialtjenesten

Kommunen skal legge til rette for at den enkelte gis mulighet til å leve og bo selvstendig og ha en aktiv og meningsfylt tilværelse. Gjennom råd, veiledning og hjelpetiltak skal vanskeligstilte/marginale grupper bli i stand til å øke muligheten til å mestre eget liv. Tjenestene skal gis på måter som bidrar til at brukerne kan opprettholde sin verdighet og selvrespekt.

Arbeidet med å bedre levekårene for kommunens innbyggere er ikke bare en oppgave for ansatte i sosialtjenesten. Enkeltindividet må stimuleres til å ta ansvar for seg selv, sin egen livssituasjon og helse, og gjennom dette mestring og kontroll over egen livssituasjon. Den enkeltes ansvar for seg selv, hverandre og omgivelsene, må synliggjøres: Dette fordrer samarbeid og konstruktive løsninger. Det må derfor legges opp prosesser der hele lokalsamfunnet deltar i forhold til miljø og levekår. I dette arbeidet har ulike kommunale og statlige instanser, lag og foreninger en sentral funksjon.

Sammensetningen av sosialtjenestens klientmasse er i endring. Antall klienter med sammensatte problemer er økende. Dette gjelder for eksempel gjeldsproblematikk/psykiatri og rus. Problemområdene medfører også et behov for økt kompetanse hos de ansatte og økt samarbeide med andre instanser.

Sosialtjenesten har ansvaret for tiltak ovenfor rusmisbrukere, råd og veiledning. Det er en stor utfordring for kommunen å ivareta og følge opp denne gruppen. Kommunen må legge forholdene til rette for å redusere misbruket og skadevirkningene av rusmiddelmisbruket. Dette må skje gjennom forebygging og oppfølging av unge og andre som sliter med rusproblemer. Generelt er det en stor utfordring for kommunen å prioritere det forebyggende arbeidet. For det første er innsatsen vanskelig å måle, og for det andre krever det menneskelige ressurser. I tider med knappe økonomiske ressurser ser en ofte at dette arbeidet nedprioriteres. I den forbindelse blir det viktig å videreutvikle samarbeidet mellom kommunale, statlige og private organisasjoner gjennom en SLT kommune (samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak).

Dagens samfunn stiller stadig flere formelle krav til både skoleelever og arbeidstakere. Dette medfører at stadig flere faller utenom det ordinære arbeidsmarkedet. Denne gruppen trenger tilrettelagt sysselsetting og annen støtte for å komme i arbeid. Erfaringene viser at slike tiltak bør være interkommunale.

Mål:

- Videreutvikle samarbeide mellom kommunale, statlige og private organisasjoner gjennom å være en SLT kommune (samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak)
- Arbeidstreningstilbud til vanskeligstilt ungdom må videreutvikles og styrkes gjennom interkommunalt samarbeide
- Styrke sosialtjenestens kompetanse
- Videreutvikle interkommunale samarbeidsformer
- Forebyggende arbeid må prioriteres

4.3.4.2 Barneverntjenesten

Barneverntjenesten skal bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår.

Oppvekstmiljøet er viktig for barns utviklingsmuligheter. Dette krever blant annet at kommunen arbeider med forebyggende tiltak rettet mot barn, unge og familier. Barn og unge som lever i en utsatt situasjon må identifiseres og gis hjelp i form av relevante hjelpetiltak med fokus på barn og familiens beste. Arbeidet må samordnes og tilgjengelige ressurser benyttes effektivt.

De mest brukte hjelpetiltak som støttekontakt, besøkshjem og barnehage virker i mange tilfeller bare kompenserende og ikke endrende for barns livssituasjon. Det er derfor viktig at det siktes mot å utvikle foreldrestøttende tiltak både individuelt og generelt. På det individuelle plan kan dette gjøres gjennom mer miljøarbeid ved for eksempel hjemkonsulent tilknyttet barneverntjenesten. Tverrfaglig samarbeid innad i kommunen er viktig på det generelle plan og drift av for eksempel foreldreveiledningsgrupper.

Det er viktig at barneverntjenesten har tilstrekkelig bemanningsressurs som kan konsentrere mer krefter sammenhengende på utvikling av tiltak. Satsingen på barnevernfeltet må ha høy profil og lav terskel, da det er samfunnsøkonomisk kostnadsbesparende med helhetlig forbyggende tidlige tiltak for barnfamilier med særlige behov.

Mål :

- Hovedfokus på mer forebyggende familiearbeid og ressursutvikling med større grad av samarbeid med bruker
- Tett samarbeid med andre etater og hjelpeinstanser
- Øke rettsikkerheten for barn og unge
- Bedre dialog mellom barnevern og folkevalgte
- Mer åpenhet omkring barnevernet
- Styrke barnevernets kompetanse
- Videreutvikling av interkommunale samarbeidsformer

4.4 KULTUR OG FRITID

Våler har et frivillig organisasjonsliv som kjennetegnes av mangfold. Det må fortsatt skapes et variert og godt kulturtilbud gjennom samspill mellom kommunen og frivillige organisasjoner og enkeltmennesker.

Våler kommunes satsning på kultur må fortsatt være basert på kulturens egenverdi gjennom kilde til kunnskap, opplevelse, utfoldelse, engasjement og inspirasjon. Ambisjonen må være å gi barn og unge systematisk og planmessig innføring i kultur i sin alminnelighet og i lokal kultur spesielt

Det blir en stor utfordring å skape et fysisk miljø, etablere møteplasser og gi sentrum et innhold som imøtekommer barn og ungdoms behov og ønsker da folketallet synker. Spesielt viktig blir det å koordinere den kommunale og frivillige satsningen i forhold til barn og unges fritid.

Kultur er i tillegg sektorovergripende og det er en utfordring å bevege seg på tvers av tradisjonelle faglinjer. Samhandling og helhetstenkning vil komme til å stå sterkere i vårt framtidige kulturarbeide. . Kulturarbeidet skal gi rom for tradisjonsbæring og nyskaping.

De frivillige organisasjonene er sentrale i det lokale kulturlivet og skaper arenaer for mellommenneskelig og sosial kontakt og aktiviteter på tvers av alle aldre. Ambisjonen må være å videreutvikle samarbeidet med organisasjonslivet, og presisere oppgavefordelingen mellom organisasjonslivet og kommunen. Organisasjonsaktiviteten skal støttes aktivt av kommunen gjennom egne tilskuddsordninger og ved å stille lokaler og anlegg til disposisjon for brukerne.

Kommunen driver selv en rekke kultur- og fritidsaktiviteter, som helt eller delvis har barn og ungdom som målgruppe: musikk- og kulturskole, folkebibliotek, folkebad, internettkafe, ungdommens kulturmønstring, ferieaktiviteter og ferieklubb.

Målet for kulturpolitikken er i samarbeid med innbyggerne, å legge til rette for et allsidig og kvalitativt godt kultur- og fritidstilbud. Velkjente kulturinstitusjoner som kirker, skoler, museum, bibliotek, kulturskoler, internettkafé med mer må få gode rammevilkår for sine virksomheter.

4.4.1 Idrett/friluftsliv

Kommunen skal ha som mål å legge til rette for at flest mulig skal gis mulighet til å utøve idrett og fysisk aktivitet. Videre utbygging av idrettsanlegg må skje i henhold til den langsiktige plan for idrettsanlegg og i nært samarbeid med brukerne. I tillegg er det i denne sammenheng viktig å bidra til å videreutvikle tilbudene innen jakt, fiske og friluftsliv. Det må også satses på å videreutvikle badeplassene i kommunen både langs Glomma og andre vassdrag og vann.

4.4.2 Bibliotek

Biblioteket er et av våre fremste og viktigste kulturformidlere. Biblioteket har som oppgave å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet gjennom informasjonsformidling og ved å stille bøker og annet egnet materiale gratis til disposisjon for alle.

Det er viktig å målrette utnyttelsen og mulighetene som nye medier gir. Biblioteket er avhengig av større ressurser for å kunne utvikles videre og dette arbeidet bør skje i et organisert gjensidig samarbeid med grunnskolen.

Biblioteket skal videreutvikle galleriet som en viktig arena for formidling av visuell kunst. Det skal legges fortsatt vekt på å styrke det gode samarbeidet med Bibliotekets Venner og andre lag og foreninger.

4.4.3 Kulturformidling

Kulturformidling i kommunen skjer i stor grad gjennom samarbeid med lag og foreninger. Det er samtidig viktig å legge til rette for og styrke et tverrfaglig samarbeide med kulturskolen for å videreutvikle den gamle fritidsklubben til en arena for visuell kunst.

4.4.4 Musikk

Våler har i en årrekke vært kjent for sitt rike musikkliv og fremragende musikere. I samarbeidet mellom det frivillige musikkliv og det offentlige har det skjedd og skjer en jevn blomstring og talenter har fått utvikle seg. Det er viktig å stimulere denne virksomheten til fortsatt utvikling gjennom ivaretagelse, foredling og nyskaping. Våler kan vise til solide organisasjoner, grupper, nyetableringer og enkeltpersoner innen mange sjangere og flere av dem er blitt profesjonelle musikere.

4.4.5 Ungdomsarbeid

Det skal arbeides for et positivt miljø blant barn og unge i Våler. Kommunen skal satse på et godt og variert tilbud som fremmer eget initiativ, kreativitet og engasjement. Et virkemiddel i dette arbeidet er ungdommens rentefond på kr. 1 million. Ungdomsarbeidet skal gi rom for både tradisjonsbærende og nyskapende uttrykk. I arbeidet skal ungdomsrådet være et viktig rådgivende organ. Hard Fisk internettkafé skal fortsatt være et positivt sted, drevet og styrt ved hjelp av ungdommens eget engasjement. Våler kommune skal i planperioden legge til rette for en videreutvikling av stedet.

4.4.6 Kulturminner og kulturvernperspektiv

Kulturminner, kulturmiljøer og kulturlandskap er ressurser med økonomiske, kunnskapsmessige, kulturhistoriske og miljømessige verdier. Kulturminnene er i tillegg identitetsskapende samtidig som de er viktige historiefortellere. Ønsket om å øke kunnskapen handler på mange måter om hvordan man bygger opp stoltheten til sin kulturarv og identitet fordi økt kunnskap gir økt stolthet

Kulturminnene er en kilde til kunnskap om fortida, opplevelse og en ressurs for videre utvikling. Svært viktig er de ringvirkninger som mange kulturtiltak gir. Mange kulturminner har også bruksverdi og kan tilpasse seg bruk. Utfordringen her blir samspillet mellom vern og utvikling som ofte gir lokalt engasjement.

Dagens ungdom er morgendagens beslutningstagere. Det er de som arver våre kulturminner til opplevelse for seg selv og sine etterkommere. Derfor er det nødvendig at de bærer med seg tilstrekkelig kunnskap og motivasjon til å ivareta kulturarven. Kommunen og spesielt skolen har her en viktig oppgave ved å

- videreutvikle perspektivet på kulturminner som ressurs
- styrke kommunens og organisasjonenes rolle i kulturminnearbeidet

Det bør være et mål for virksomheten å utarbeide en kommunedelplan for kulturminner i neste kommuneplanperiode med SEFRAK-registrerte og tekniske kulturminner.

Kommunen skal være en aktiv samarbeidspartner for Våler Torvdriftsmuseum. For å videreutvikle museet er det helt nødvendig å støtte museet gjennom egen tilskuddsordning.

Viktige kulturminner og kulturmiljøer som ønskes fremhevet er:

- Kirkelund
- Kirken i Våler
- Våler kommunelokale med miljøet rundt
- Lærerboligene på Rekka
- Stasjonsmiljøet
- Tøråsen mølle
- Portnerboligene på Sjurderud gård
- Russergravene ved Svenneby
- Krigsminnesmerker på Haslemoen
- Modellkammer på Haslemoen
- Våler Torvdriftsmuseum
- Tater Millas hus
- Øvre og nedre Berget
- Gravberget kirke

- Haldammen
- Arbeiderlokalet i Risberget
- Kirkesalen i Risberget
- Minnelunden i Risberget
- Risbergsmarka
- Kynna
- Drykjeåa bru
- Olavskilden
- Mariakirken

Mål :

- Våler kommune skal bevare kulturminner som viktige elementer for opplevelse og kunnskapsformidling

4.5 Kirken

Kirken i Våler ønsker å være en åpen og inkluderende folkekirke som møter mennesker i alle aldre og ulike livssituasjoner med omsorg, diakoni, fellesskap, opplæring, opplevelse og forkynnelse. Kirken må styrkes som senter for tro, kultur og hverdagsspørsmål. Kirken styrer selv alle sine virksomheter, og har økonomi- og personalansvar for sine ansatte. Kommunens rolle er å ha ansvar for kirkens bygg, kontorer og kirkegårder. I tillegg skal kommunen bidra med økonomi til driften. Kommunen har medlem i fellelrådet.

Kirken ønsker å være en sterk bidragsyter for identitet og verdier i samfunnet vårt, og stimulere til refleksjon omkring tro, etikk og samfunnsspørsmål. Alle menneskers lengsler og behov er viktig å ta på alvor. Det er viktig med en begeistret kirke som har mot og raushet nok til å møte utfordringene i handling og lagånd.

Av kirkens egne mål vil kommunen samarbeide om:

- Satse videre på kirkemusikk, kulturelle samlinger og konserter.
- Utvikle samarbeidet mellom kirke og skole.
- Søke å utvikle tverretattlig/tverrfaglig samarbeid for felles utfordringer i vårt lokalsamfunn.
- Kirkebygg og kirkegårder er en sentral del av vår kulturarv og skal ivaretas og forvaltes på en forsvarlig måte.
- Våler kapell skal restaureres.
- Vi ønsker å arbeide for tettere samarbeid mellom kirke og kultur.

4.6 LANDBRUK

Landbruket i Våler kommune skal ha et høyt aktivitetsnivå med aktive brukere. Gjennom samarbeid og omstilling må jord- og skogbruket videreutvikles for å kunne opprettholde flest mulig arbeidsplasser, en desentralisert bosetting og et historisk- og kulturelt miljø. Landbruket i Våler skal baseres på høye standarder når det gjelder miljø- og etikk.

4.6.1 Sysselsetting i jord- og skogbruket

Landbruket i Våler har i inngangen til planperioden anslagsvis 140 årsverk i jordbruket og 14 årsverk i skogbruket. Dette forsterkes ytterligere ved at mange industriarbeidsplasser er knyttet til landbruket.

I etterkrigstiden har det vært en drastisk nedgang i antall arbeidsplasser i skogen, og det har også vært store rasjonaliseringer i jordbruket. Lønnsomheten i landbruket blir stadig lavere, og vi har en stadig sterkere problematikk med rovdyr som blant annet fører til at det blir vanskeligere å opprettholde beitedyr i utmark. Det er viktig å møte disse utfordringene med pågangsmot og omstillingsvilje.

4.6.2 Videreforedling, tilleggsnæringer og nisjeproduksjon

Våler kommune står sterkt innen videreforedling av trevirke med et av landets største sagbruk, sponplateproduksjon og produksjon av møbler og miljøvennlige trehus. Det er langt mindre foredling av jordbruks- og andre utmarksprodukter enn tømmer. Det er en klar målsetting å utvikle graden av foredling av både jord- og utmarksprodukter.

Våler kommune har mange små driftsenheter innenfor jord- og skogbruk som representerer betydelige verdier når det gjelder historie, kulturlandskap og miljø. Til tross for begrensede ressurser er det viktig å ta vare på og utvikle disse elementene.

4.6.3 Kulturlandskap og miljø

Jordbruket i Våler er preget av et rikt og mangfoldig kulturlandskap. Det er viktig å begrense gjengroing av beitearealer og jordbruksareal. Det vektlegges å øke den generelle skjøtselen av kulturlandskapet, å øke tilgjengeligheten og etablere ferdselsårer, samt å skjytte vann- og våtmarksområder.

Landbruket i Våler har mange særegenheter. Avrenning fra jord- og skogbruk til Glomma gir miljøutfordringer. Det jobbes med å etablere tiltak for å hindre næringsavrenning. Det er også en utfordring å begrense virkningene av vinderosjon fra både jord- og skogbruk.

4.6.4 Skogbrukstiltak

Skogbruk baseres på en langsiktig tankegang. Skogkulturtiltak som markberedning, planting og avstandsregulering er svært viktige for å oppnå produksjon og kvalitet på den skogen som fremtidige generasjoner skal høste av.

4.6.5 Utmark og vilt

Det skal legges vekt på å utvikle forskjellige typer utmarksbasert næringsvirksomhet. Våler kommune skal ha en elgstamme med en tetthet som gjør den attraktiv å jakte på. Elgstammen skal ha en fordeling mellom aldersklasser og kjønn som er mest mulig optimal for å oppnå en livskraftig stamme bestående av vitale dyr. Den skal holdes på et nivå som ikke medfører uakseptable skader på dyrket mark og skog.

Mål :

- Det skal vektlegges å utvikle økologiske produksjoner
- Det skal legges til rette for å ivareta og utvikle de små driftsenhetene innen for jord- og skogbruk
- Landbruket må minimalisere skadevirkningene som følge av et økende antall rovdyr
- Videreutvikle arbeidet med former av tilleggsnæringer og nisjeproduksjon
- Våler kommune skal opprettholde et rikt kulturlandskap for sine kommende generasjoner

4.7 TEKNISK

Tekniske tjenester er i stor grad publikumsorienterte. Rask og korrekt saksbehandling er derfor av stor betydning. Grunnleggende satsingsområder som samferdsel, boligpolitikk og fysisk miljøarbeid ligger i stor grad til virksomhetsområde for teknisk sektor. Behovet for utstrakt samarbeid mellom grunneiere, kommunen og andre offentlige instanser i forbindelse med utvikling av dette er av stor betydning.

4.7.1 Samferdsel og kommunikasjon

Hovedgjennomfartsåren gjennom Våler er Rv. 20 som er stamveg mellom Kongsvinger og Elverum. Før 1975 gikk riksvegen gjennom tettstedet men ny trasèen ble lagt mot øst i Spulsåsen. Det oppfattes i mange sammenhenger negativt at veien går utenfor kommunesenteret. Derfor er det viktig at trafikantene blir oppmerksomme på sentrum gjennom tiltak som info-stoppesteder langs vegene på begge sider av Glomma.

Andre viktige men sekundære hovedveger er Rv. 210 til Kongsvinger, Fv. 505 til Elverum og fylkesvei 491 til Gravberget.

I tillegg har den private skogsbilvegen Solør-Odalsvegen fått større betydning. Det foreligger planer for større utbygging av veien og Våler kommune har interesse av prosjektet blir fullført. Raske og pålitelige transportfunksjoner har mye å si for utvikling av et sted. Private og næringslivet i Våler får en vesentlig kortere og bedre forbindelse med Oslo/Gardermoen ved utbedring av Solør-Odalvegen.

Jernbanen går gjennom Våler, men kun for å befordre godstrafikk. Persontrafikken går med ekspressbusser som trafikkerer mellom Elverum og Kongsvinger. I Våler sentrum er det opprettet bussterminal i forbindelse med sentrumsopprustningen (Sentrum Sør) ferdigstilt i 1999. Det må arbeides for å forbedre tilbudet både ved jernbane og buss.

Kommunen vedtok i 2001 en trafikksikkerhetsplan for perioden 2001 – 2004. Planen skal være et av kommunens redskaper for å samordne og følge opp trafikksikkerhetsarbeidet i kommunen.

Mål:

- Forbedre kommunikasjon mot Oslo/Gardermoen ved å realisere utbyggingen av Solør-Odalsveien til minimum fylkesvegstandard
- Full opprusting med fast dekke av Fv 491 til Gravberget
- Fortette sentrum for å oppnå mindre transportbehov, bedre trafikksikkerhet og miljø
- Opprettholde gode kommunikasjonsforbindelser til Elverum og Kongsvinger
- Forbedre gang- og sykkelbaneforbindelser i kommunen
- Bedre generell standard på fylkesvegene – og de kommunale vegene i bygda
- Planlagt rasteplass ved Sormbrua i nord og planlagt rasteplass i krysset Rv 20/Fv 507 flyttes til Haslemoen hvor det etableres et vegserviceanlegg med info om kommunesenteret o.a.
- Det bygges ut info-/stoppested langs rv 20 nord for Braskereidfoss for trafikk nordfra og ved kraftverksdammen langs Fv 505
- Avhengig av realisering av mulighetsstudiene på Haslemoen og eventuell bruk av flystripa, skal kommunen være inne i diskusjonen med sikte på almen benyttelse som formål – som kortbaneflyplass
- Opprusting og vedlikehold av fylkeskommunale veger til 10 tonns akseltrykk

- Vedlikehold av kommunale veger må få hevet standard og være på et tilfredsstillende nivå
- Gang- og sykkelbane fra Kaaten til sentrum
- Gang- og sykkelbane forlenges fra Prestvægaskjellet til Vestmo
- Gang- og sykkelbane fra Rv. 20 ved industriområdet til Våler videregående skole
- Trafikksikkerhetsplanen må revideres hvert 4. år
- Arbeide aktivt for å opprettholde og styrke jernbanen/Solørbanen

4.7.2 Sentrum

I henhold til kommunedelplan for Våler sentrum skal det legges til rette for boliger i 2. etasje. Dette gjelder i eksisterende, som i nye bygg. Vi har de siste åra sett eksempler på dispensasjon fra dette kravet, ved omdisponering fra forretning til bolig i 1. etasje. Dette forringer tilbudsgrunnlaget for publikum.

Mål :

- Framtidig vekst bør konsentreres om og styrke kommunesenteret

4.7.3 Boligstruktur

Ut over kommunesenteret har kommunen ett stort sentrum på Braskereidfoss med større boligområder. Regulert boligområde har man også på Nordhagen, Nordaberget og i Ranum.

Kommunen må være liberal til å gi tillatelse til spredt boligbygging. Videre er det viktig med målrettet arbeid for å ”befolke” nedlagte eiendommer. Dette kan initiere generelt vekst i grendene. Levende bygder er avhengig av bosetting i grendene.

I Våler kommune ønsker å satse på boligbygging. Derfor må man se det som et mål å tilby tomteområder som har spesiell attraktivitet. Slike attraktive tomter er i hovedsak sentrumsnære. I Våler kan vi i tillegg tilby områder med nærhet til Glomma. Folk etterspør nærhet til tilbudene som finnes i sentrum, offentlige som merkantile og sosialt.

På Braskereidfoss ønskes først og fremst fortetting på ledige arealer i og nær Braskereidfoss sentrum. I tillegg videreføres boligområdene Lunden I og II med mulighet for utbygging.

Kommunen trekker ut tomtefeltet i Spulsåsen Nord for å vektlegge sentrumsnære botilbud.

Det må foretas vurdering av muligheter for ny, tett blokkbebyggelse nær Glomma ovenfor det gamle renseanlegget i Sundet. Man bør også vurdere områder nedenfor Omsorgssenteret for boligutbygging.

Mål:

- Legge til rette for befolkningsvekst i og i tilknytning til kommunesenteret
- Hovedtyngden av nybygging og nyetablering bør skje i kommunesenteret med mulighet til bygging i nærheten av Glomma
- Iverksette tiltak for å øke befolkningsnivået i grendene
- Reelle muligheter for valg av bosted og boform
- Bidra til å få videre utbygging i de private i boligområdene ved Vålbekkdalen og Kroken

4.7.3 Kommunens bygningsmasse

Kommunale bygg må vedlikeholdes på et nivå slik at bygningene ikke forfaller og påfører kommunen unødvendige vedlikeholdskostnader på sikt.

Det må utarbeides årlige vedlikeholdsplaner. Eventuell avhendelse av bygg vurderes fortløpende.

4.7.4 Vann og kloakk

Kommunens overordnede mål er å sikre nok vann, godt vann og en sikker vannforsyning. Kloakkrenseanlegg og ledningsnett utvikles etter behov med tanke på miljøhensyn. Det legges opp til kostnadseffektiv drift

Mål :

- Sikring av grunnvannskilden i henhold til klausulering av området rundt brønnen
- Opprusting av vannverket med hensyn slik at det tilfredsstiller alle krav til drikkevannsforskriften
- Utskifting av aller etternittedninger (ca. 6.500 m)
- Bedre vedlikehold av kummer og armatur
- Nedleggelse av Braskereidfoss renseanlegg og knytte avløp fra Braskereidfoss til Våler renseanlegg
- Opprusting av renseanlegg slik at det oppfyller alle betingelser i utslippstilatelsen
- Utbedre kummer og ledningsnett slik at det ikke oppstår uønskede utslipp
- Redusere utslipp til vassdrag fra private avløpsanlegg

4.8 Kommuneskogen

Driften av kommuneskogen må baseres på bedriftsøkonomiske vurderinger og skogfaglige prinsipper. I perioder må kommunen kunne finansiere prioriterte investeringsoppgaver gjennom økt avvirkning av skog. Kommuneskogen må drive et aktivt miljøarbeid.

Det kan være en motsetning mellom virksomhetens ønske om å drive etter skogfaglige prinsipper og kommunens interesser som eier. Utgangspunktet bør være at skogen drives som en mest mulig selvstendig enhet. De økonomiske overføringene til kommunens drift må holdes på et nivå som ikke svekker kommuneskogens mulighet til å drive på forsvarlig måte, både skogfaglig og økonomisk.

Dersom overføringer brukes i forbindelse med viktige investeringsoppgaver, må det kunne tas ut mer virke fra skogen i perioder. Det forutsettes imidlertid en balansert avvirkning innen 10-års perioder fra overavvirkningen starter. Det vil i så fall ikke være snakk om å forbruke verdier, men å bytte realverdier i andre realverdier til beste for kommunens befolkning.

Prinsippet om at Våler kommuneskoger må baseres på bedriftsøkonomiske betraktninger, innebærer også at bedriften må legge vekt på markedsbetraktninger i forbindelse med spørsmål knyttet til så vel inntekter som utgifter.

Prinsippet om bedriftsøkonomiske lønnsomhet må veies opp mot viktige miljøhensyn. Våler kommune eier 90.000 dekar skog av et totalt skogareal i kommunen på 563.000 dekar. Som en betydelig skogeier må kommunen aktivt bidra til både skogpleie og ivaretagelse av flerbrukshensyn.

5.0 NATUR OG MILJØ

5.1 Natur og miljøforvaltning

Norge har sluttet seg til en rekke internasjonale avtaler og direktiver om bærekraftig utvikling og miljø. Den nasjonale miljøpolitikken medfører forpliktelser for kommunesamfunnene. Lokal Agenda 21 omhandler hvordan bærekraftig utvikling kan settes inn i lokal sammenheng – inn i dette årtusenet. Kommunen har ingen lokal ”miljø- og naturressurssplan”, men bør i kommunalplansammenheng likevel sette opp målsetninger som omhandler temaet ut fra de forpliktelser vi som lokalsamfunn har.

Kommunen har store utmarksområder og naturressurser, og utfordringen blir å knytte bruk og vern av disse som sikrer allmennheten tilgang til naturområdene samtidig som det sikrer næringslivet og kommunens utviklingsbehov.

Våler kommune skal være en miljøkommune med henblikk på å bevare og utvikle sitt grønne preg, sine natur-, kultur- og miljøkvaliteter.

Mål:

- Lokal mobilisering og engasjement i utvikling av lokalsamfunnet og nærmiljø
- Bærekraftig forvaltning av kommunens naturressurser og ivaretagelse av det biologiske mangfoldet
- Sikre og videreutvikle våre gode muligheter for friluftsliv, fysisk aktivitet og rekreasjon
- Ta vare på vår lokale kulturarv og identitet ved å sikre et utvalg av kulturminner, kulturmiljøer og kulturlandskap
- Miljøvennlig sentrumsutvikling
- Avfallsmengden skal reduseres og det skal stimuleres til avfallssortering
- Ved driften av Våler kommune skal miljøhensyn settes høyt

Et av de viktigste miljømålene for kommunen er sentrumsutvikling. Dette temaet er imidlertid omhandlet under eget kapittel.

Under miljøtemaet vil også det sosiale miljøet bli behandlet. Se nedenfor.

Samarbeid og nærmiljø

- Engasjere og aktivisere organisasjoner, lag, ungdom, foreninger og privatpersoner med en bærekraftig utvikling av kommunen, både i kommunesenteret og i grendesamfunnene
- Legge til rette for barn- og unges medvirkning
- Vedrørende det sosiale miljø, vil trivsel og identitetsfølelse være viktig. Det søkes å få i stand folkelige arrangementer – i sentrum som i grendene - etter lest av ”Nattåpent” – som er et godt markedsføringsmessig og trivselsmessig tiltak. Ungdommen, som i dag trenger en ”mening med livet”, settes til medvirkning som arrangører ut fra det faktum at de sitter med evner – samt at det vil være en positiv og lærerik prosess som òg vil gi dem sterkere tilknytning til bygda. Nettnetverksbygging over alders- og grendegrensene kan her være et nøkkelord med større engasjement for stedet, eller kommunen som resultat
- ”Nattåpent” må forbli en tradisjon

Rekreasjon og friluftsliv

- Ta vare på de store verdiene som kommunens utmarksområder og naturressurser representerer
- Sikre allmennhetens gode tilgang til friluftsliv og rekreasjon samtidig som grunneierne kan ivareta sine næringsinteresser
- Spesiell ivaretagelse av tilgang til Glommas nærområder, Spulsåsen friluftsområde, Sørsåssjøområdet, Kynna og Vestmarka
- Spesielt fokus på Glomma – spesielt sentrumsnært – med badeplassene og turstien, og badeplassen i Sørsåssjøen

Kulturvern

- Bevare et utvalg av kulturminner, kulturlandskap og andre kulturminner som er representative for kommunen historisk
- Bidra til større fokus på verdien av kulturminnene lokalt
- Kommunen må sikre at hensynet til kulturminner ivaretas ved alt planarbeid, saksbehandling og ved gjennomføring av tiltak

Avfall

- Avfallsmengden pr. person og pr. virksomhet skal reduseres
- Dette skal skje ved å innføre og drive avfallsinnsamling med vekt på avfallsminimering, kildesortering og gjenvinning
- Fokus på holdningsskapende arbeid rettet mot privatpersoner og offentlig og privat virksomhet
- Kommunens avfallshåndtering følges opp gjennom interkommunalt samarbeid
- Ombruk og gjenvinning av avfallsfraksjoner skal prioriteres slik at avfallsmengden til deponi blir minst mulig gjennom Solør Renovasjons arbeide for å redusere unødig bruk av emballasje

Miljøhensyn ved drift av Våler kommune

- La miljøhensyn være premiss i styring og ved driften av kommunen – ved ENØK tiltak og avfallssortering ved kommunale bygninger og institusjoner

5.2 Beredskap i arealplanleggingen

Sikkerhets- og beredskapsmessige hensyn i arealplanleggingen handler om de grep som tas i den langsiktige planleggingen for å gjøre samfunnet mer robust overfor alvorlige påkjenninger. Det er viktig å opprettholde den samfunnsberedskapen som allerede eksisterer i kommunen og den videre utbygging må skje i samsvar med et godt gjennomtenkt beredskapsopplegg.

Beredskapsmessige hensyn er bl.a. ivaretatt gjennom arealdelens forslag om å bevare dyrka og dyrkbar mark som potensiale for framtidig matproduksjon, biologisk mangfold, kulturminner og kommende generasjoners muligheter til å finne rekreasjon og naturopplevelser i nærmiljøet.

5.3 Beredskapsplaner

Det er utarbeidet følgende beredskapsplaner for Våler kommune:

- risiko og sårbarhetsanalyse for hele kommunen
- beredskapsplan/kriseinformasjon i fredstid
- kartlegging av brannrisiko for hele kommunen

- evakueringsplan for Våler omsorgsenter
- handlingsplan for skole og barnehager
- smittevernsplan
- beredskapsplan psykososialt kriseteam
- boligsosial handlingsplan
- opptrappingsplan for psykisk helse
- beredskapsplan for helse- og sosialtjenesten

6.0 SENTRUM

6.1 Sentrumsutvikling

På nasjonalt plan er sentrumsutvikling et satsingsområde og har ført til retningslinjer som kommunen ønsker å følge opp. Fylkesdelplan for senterstruktur, varehandel og service for Hedmark krever at kommunene også tar problemene på alvor.

Avstandskriterier er angitt i disse dokumentene. Det henvises her til Våler kommunes egen strategiplan vedrørende dette emnet.

Et langstrakt kommunesenter lider av spredning av tilbud, derav lange avstander for publikum. Dette fører til økt bilbruk og dårligere miljø. Sentrum skal være plass for sosialt liv på fritiden, foruten selvsagt for handel og spesielt offentlige tilbud. Her, hvor sentrum av ulike årsaker må sies å være sårbart og marginalt, må tiltakene være målrettede. Et styrket sentrum er av basispunktene for å bestå som egen kommune.

Av dette er det behov for en mobilisering, slik situasjonen er i dag.

VISJON for kommunesenteret:

Befolkningen skal betjenes best mulig ved fortettede tilbud. Sentrum skal være en sosial møteplass, også på fritiden. Sentrum skal være levende og gi bolyst.

Mål:

- Ha bebyggelse og offentlige uterom med høy estetisk kvalitet
- Sentrumsnære boligtomter
- Tilgjengelighet og attraktive områder mot Glomma

Fortetting som innebærer tiltak som:

- 1) flytting av kommuneadministrasjonen inn i sentrumskjernen
- 2) alle offentlige og private tilbud, publikumsintensive kontorer og detaljhandel skal ligge i sentrumskjernen
- 3) Av forrige punkt må man arbeide for å få posttilbud tilbake, inn i sentrumskjernen.
- 4) Legge til rette for/påvirke private investorer, samt arbeide næringspolitisk for å styrke sentrumskjernen

Kommunen er i ferd med å ruste opp sentrum, og en logisk oppfølging vil være å tilstrebe en fortetting ved gjensidig offentlig og privat nytte for slik å øke trafikken og antall brukere. Dette vil gi ringvirkninger næringsmessig. I forlengelsen av en slik logikk vil man tilrettelegge for økte tilbud og derigjennom minske handelslekkasjen.

De ”bakre” deler av sentrum, nær jernbanelinja, bør ses som disponible i nærings-sammenheng. Denne delen er også viktig hva gjelder infrastrukturen i et videreutviklet sentrum.

Det vil bli viktig i planperioden å knytte Spulsåsen tettere til sentrum ved å opprette bedre forbindelser for både bil, sykkel og gående. Denne veiforbindelsen kan sees i sammenheng med videre utbygging av sentrum øst for fylkesveien.

Det må arbeides for at "Liejordet" blir bygget ut. Området er aktuelt både for nærings- og boligformål.

Sentrumsplanen skal være et verktøy som:

- sikrer en mobiliserende, målrettet og forutsigbar styring av utviklingen i sentrum.
- bidrar til at aktører med ulike interesser og mål drar i samme retning, er forpliktende og unngår at særinteresser overstyrer helhetstankegangen

Sentrumsstruktur, funksjoner.

- Gatepreg og ikke veipreg på sentrumsgatene
- Legge til rette for utbygging, både av næring/forretning og boliger
- Kompakt sentrumskjerne med kort avstand mellom de ulike funksjonene
- Utbyggingsmønster som bidrar til redusert arealbruk, energibruk og redusert bilavhengighet
- Tilstrebe nærest mulig kvartalsstruktur i videre planer i sentrumskjernen
- Publikumsrettede foretak (butikker, kafèer, offentlige servicefunksjoner osv) legges primært på gateplan
- Langs hovedgata i sentrumskjernen bør publikumsrettede funksjoner ligge i første etasje. Boliger bør ikke ligge i første etasje ved omlegging av funksjon – eller ved nybygg. Prinsippet skal gjelde i hele sentrumskjernen, men sees som mindre strengt desto lenger vekk fra kjernen en kommer
- Tilrettelegge sentrum for funksjonshemmede

Glomma, grønnstruktur og offentlige uterom.

- Uterommene skal være attraktive møteplasser som gir positivt "liv mellom husene"
- Sikre god tilgjengelighet til Glomma ved å videreutvikle badeplasser og eksisterende tursti
- Videreutvikle grønnstrukturen i planene
- Grønnområdene skal ryddes der det trengs og beholdes pene

Transport, kommunikasjon.

- Gatepreg og ikke veipreg på sentrumsgatene
- Bedre gang- og sykkelbanenettet for tilgjengelighet
- Fortattede publikumsmessige tilbud også på bakgrunn av bussterminalens sentrale beliggenhet
- Få posttilbud inn i sentrumskjernen igjen
- På Haslemoen skal det ikke være detaljhandel og andre publikumsintensive tilbud

Byggeskikk og estetikk.

- Bebyggelsen og uterommene skal ha en estetisk karakter
- Bebyggelsen skal ta opp i seg de arkitektoniske kvalitetene som finnes historisk i sentrum. En arkitektonisk helhet ses som et ønske ut fra attraktivitet og estetikk
- Nye tiltak skal vurderes, og stilles krav til, ut fra estetiske kriterier

7.0 NÆRINGSLIV OG AREALBRUK

Det må satses sterkere på næringsutvikling. Gjennom lokalsamfunnets og den enkeltes holdninger må det skapes en bred basis for nyskaping. Kommunen må legge forholdene til rette gjennom egne tiltak og interkommunalt samarbeid.

For å skape en kommune i vekst er satsing på tiltaksarbeid en nødvendighet. For at folk skal ønske å bo i kommunen må det legges til rette for trivsel gjennom et bredt spekter av tiltak. Mulighet for egnet arbeid i nærområdet er en forutsetning for trivsel. Arbeidsplasser innen servicenæringer bidrar også til trivsel for andre ved at det totale servicetilbudet i kommunen øker. Folk i arbeid gir dessuten skatteinntekter. Bruk av ressurser på tiltaksarbeid kan være en investering for framtiden.

En forutsetning for en vellykket satsing på tiltaksarbeid er at hver enkelt, og alle i fellesskap, ønsker nye arbeidsplasser og er villige til å satse. Kommunens rolle er å bidra til gode rammebetingelser. I tillegg er det viktig at kommunen kan bistå med veiledning og støtte ved nyetableringer. Våler Utvikling As forestår dette arbeidet for kommunen. Våler Utvikling As ble dannet i 1995 og er kommunens næringsutviklingsselskap.

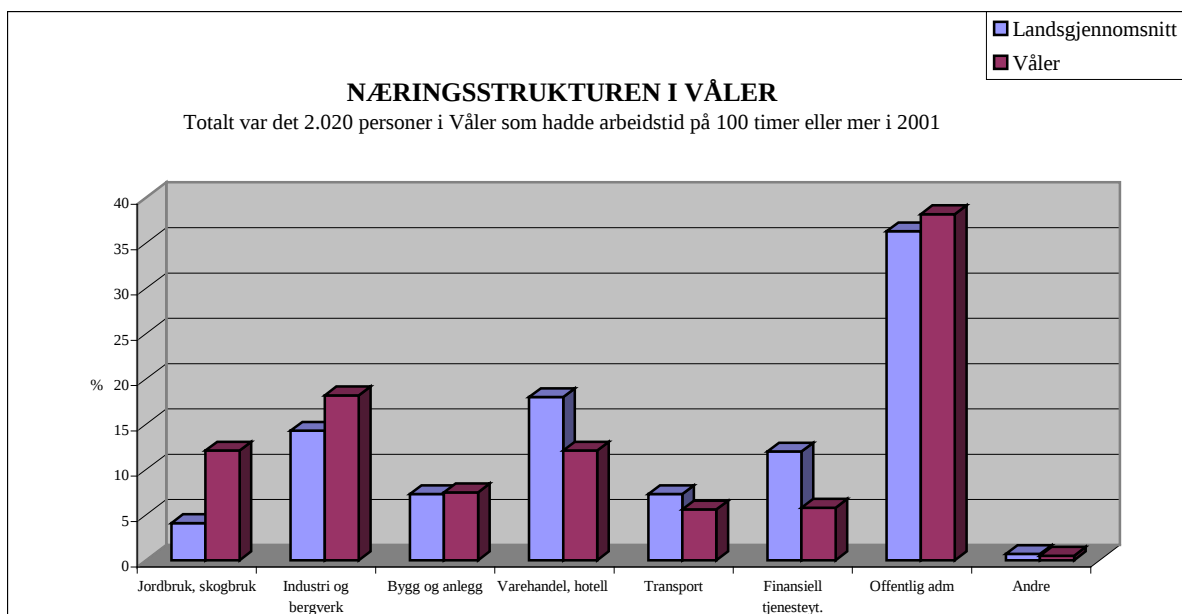
7.1 Næringsutvikling

Næringsutvikling og evnen til å sikre og skape nye arbeidsplasser er av sentral betydning for kommunens utvikling. I tillegg til det direkte næringsutviklingsarbeidet, vil mange forhold som samferdsel, sentrumsutvikling, omsorgstilbud, bo- og oppvekstvilkår på en indirekte måte ha stor betydning for næringsutvikling.

Det må legges vekt på å videreutvikle næringslivet på de områder hvor de lokale fortrinn er størst. Etablering av kvinnearbeidsplasser må prioriteres, likeså omstilling og nyetablering som gir lokale virkninger som økt service eller bedrer miljøet.

I 2001 viste folke- og boligtellingsen at det er registrert 760 utpendlere i kommunen mot 475 innpendlere. Dette er stor forandring fra registrering i 1990 da det var omtrent like mange ut- og innpendlere.

Næringsstrukturen i Våler skiller seg i betydelig grad fra landsgjennomsnittet, jfr. tabellen nedenfor som bygger på folketellingen fra 2001. Det er grunn til å anta at trenden er den samme nå. Tilsvarende tabell fra 1980 viser akkurat samme trend.

Innsatsområder:

I omstillingsplan for Våler opereres det med 4 næringsrettede strategier som innsatsområder.

Ny aktivitet på Haslemoen.

Haslemoen er av stor verdi og kan utvikles i mange ulike retninger.

Det kan være snakk om både næringsrettede prosjekter, kultursatsing og bosetting.

Kommunen er opptatt av at næringsutvikling må ha hovedfokus for ny bruk av leiren og øvingsområdet.

Målet er at Haslemoen skal framstå med like mange arbeidsplasser som før avviklingen av leiren.

Et annet viktig moment for kommunen er å ivareta friluftsområdene med bedret tilgjengelighet fra sentrum.

I tillegg ønskes det fra Våler kommune at følgende områder kan ivaretas og utvikles:

- at flyplassen skal ivaretas
- utvikle opplevelsesområder
- tilrettelegge for motorsport
- utvikling av kompetanse-, kultur-, nærings- og kunnskapspark
- utvikle Haslemoen som base for Rally VM med egen etappe på området

Trebearbeiding

Våler skal i planperioden bidra til økt utnyttelse og fortjeneste innen trebearbeiding gjennom bistand til foretaksutvikling, kompetanseheving, nettverksbygging og bedret logistikk. For denne strategien vil samarbeid med fagmiljøene lokalt og i regionen stå sentralt.

Turisme

Kommunen skal stimulere til utvikling og nettverksbygging innen reiseliv og opplevelse i Solør med Finnskogen som primærmål.

Det skal stimuleres til å sikre vekst innenfor opplevelsesturisme.

Turistutvikling krever samarbeid mellom mange bedrifter, og kommunen må søke samarbeid med regionale partnere i prosjekter hvor dette er hensiktsmessig.

Det kan også være aktuelt å søke nordover mot turistmarkedene i Trysil og museene i Elverum.

Trafikk

Det skal i perioden legges grunnlag for at Våler kan bli et ledende kompetanseområde innen transport, trafiksikkerhet og transportrelatert virksomhet.

Dette innebærer kompetanseheving, foretaksutvikling og nettverksbygging innen transport, Trafiksikkerhet og trafikkrelatert utdanning.

7.2 Utmarksutnytting

I kommende planperiode ønsker kommunen økt fokus på utmarksutnytting og næringsutvikling i tilknytning til dette.

Hyttefelter/hyttebygging

I kommende planperiode ønsker Våler kommune å åpne for å utvikle hyttefelter ved:

- Kynna vassdraget
- Risberget, Jørnsgården
- Rostille
- Nordre Bølsjø
- Halsjøen
- Gravberget
- Stor Bronken

Følgende hyttefelter kan utvides:

- hytteområde ved Skarderudsetra
- hyttfelt ved Søndre Fløgen

For utbygging og utvikling av eksisterende og nye hytteområder på Vestmarka, avventes utarbeidelsen av en helhetlig utviklingsplan for området. Denne planen vil omfatte kommunene som sogner til Vestmarka.

En utbygging av fritidsboliger på Vestmarka forutsetter at det åpnes for dette gjennom vedtak i en overordnet plan. En slik plan vil vedtas som en kommunedelplan for området.

Spredt fritidsbebyggelse

Fra kommunens side ønskes en mer liberal holdning til ønsker om spredt fritidsbebyggelse.

Dette må sees i sammenheng med kommunens ønske om en sterkere satsing på utmarksutnytting.

Fra kommunens side ønskes det å åpne for spredt hyttebygging i flere områder på Vestmarka. Som nevnt overfor avventes en helhetlig plan for området som vil regulere denne utviklingen.

Det åpnes også for spredt fritidsbebyggelse i områdene Sørsåssjøen/Sæteråstjernet, Dypen, Holtsjøen, Skarderudsætra, Søndre Fløgen, Kynna, Digerheden samt Risberget og Gravberget. I disse områdene kan tillates oppført i alt ca. 80 fritidsboliger i perioden

Det vises til detaljerte beskrivelser i arealplanen for dette.